

Fylkesmannen i Vest-Agder

MILJØVERNAVDELINGEN

Søkere av erstatning for skader
på bufe voldt av freda rovvilt
i Vest-Agder 2015 m.fl.

Dato: 30.11.2015
Vår ref: 2015/5075
Saksbehandler, tlf: Eivind Hellerslien, 38 17 62 11

Orientering om skadedokumentasjon og behandling av erstatningssøknader i Vest-Agder i 2015

Mer enn 50 000 sau og lam nytter utmarksbeite i Vest-Agder årlig. Et betydelig antall sau og lam går tapt. Tapene er i første rekke knyttet til sjukdom, ulykker og rovviltangrep. Det er kun en beskjeden del av tapt bufe i fylket som blir funnet, og som kan gi grunnlag for å vurdere hvordan ulike tapsårsaker fordeler seg. Dette har blant annet med terrengforhold å gjøre og at døde dyr omsettes raskt i naturen sommerstid.

Den statlige miljøvernforvaltningen dekker i henhold til regelverket dokumenterte og sannsynliggjorte skader som er voldt av freda rovviltarter: bjørn, ulv, jerv, gaupe og kongeørn. I juni 2014 ble ny erstatningsforskrift vedtatt av Klima- og miljødepartementet. Forskriften inneholder bl.a. nye vilkår for å få full erstatning. Samtidig åpner forskriftens § 7 for å sannsynliggjøre innvilgelse av søknadskrav ved oppfyllelse av faste kriterier. Et av kravene er tilhold av faste rovviltbestander. I Vest-Agder har vi kun faste bestander av kongeørn, og Fylkesmannen finner det derfor ikke aktuelt å nytte denne bestemmelsen. Fylkesmannen vurderer innkomne søknader etter forskriftens § 8 som omhandler tap til freda rovvilt sannsynliggjort ved øvrige omstendigheter, og dette tilsier en praksis som er svært lik den vi tidligere har benyttet.

Skadedokumentasjon

Statens Naturoppsyn (SNO) har ansvaret for å dokumentere og registrere freda rovvilt, herunder bistå bufenæringen med kadaverundersøkelser når det er mistanke om skader voldt av freda rovvilt. Til å bistå seg har de et nettverk av erfarne og godt skolerte lokale rovviltkontakter.

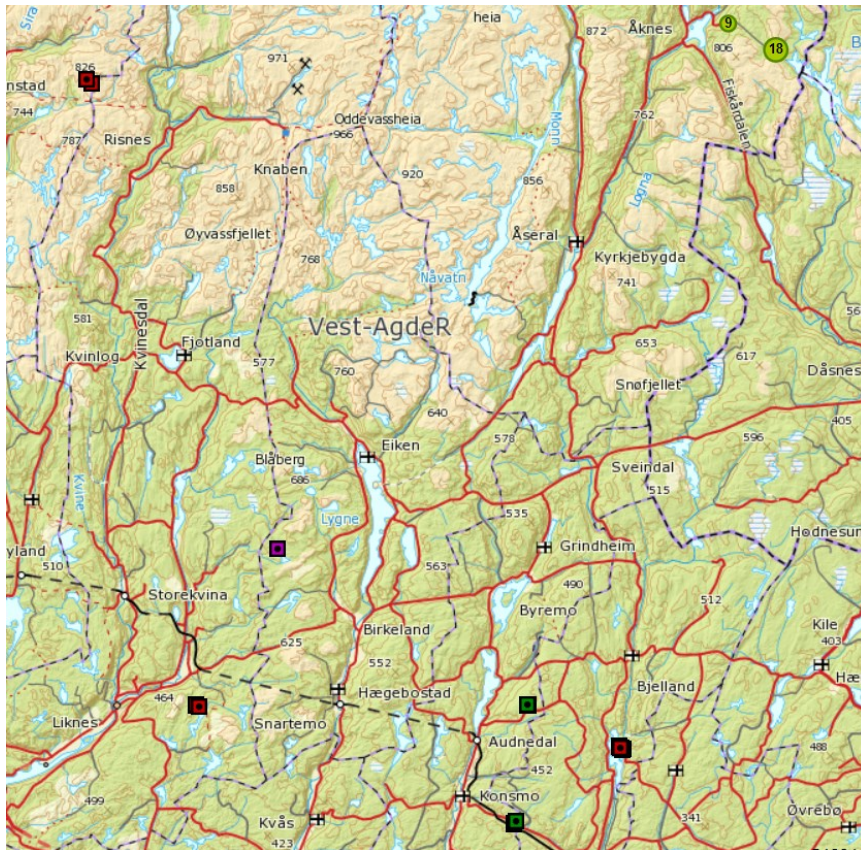
Skadestatus 2015

I Vest-Agder har skadesituasjoner på bufe knyttet til freda rovvilt i all hovedsak vært knyttet til ulv. Hoveddelen av ulveskadene har forekommet i Åseral, men vi finner også noen i Marnardal, Sirdal og Kvinesdal. 37 bufe er av Statens Naturoppsyn (SNO) sannsynliggjort drept av ulv i Vest-Agder i 2015. I tillegg har SNO dokumentert 1 tilfelle av kongeørnskade i Hægebostad og 5 tilfeller av gaupeskadene i Audnedal. Kartskissen på neste side synliggjør skadebildet, men merk at det er en rekke skadetilfeller bak flere av markeringene.

I Aust-Agder har SNO sannsynliggjort 7 ulveskader, 2 gaupeskader og 3 kongeørnskader. En av ulveskadene finner vi vest for Otra i Bygland, 5 km fra grensa mot Åseral (øst for Juvatn). En av gaupeskadene finner vi også vest for Otra i Evje og Hornnes, 7 km fra grensa mot Åseral.

I Rogaland har SNO sannsynliggjort totalt 8 kongeørnskader denne beitesesongen. Det nærmeste tilfellet er i Bjerkreim, 2 km fra grensa mot Sirdal.

Erstatningene for skader på bufe voldt av fredet rovvilt blir gitt med hjemmel i: «Forskrift om erstatning når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt», fastsatt ved Kgl. res. av 1. juni 2014. Frist for å søke erstatning var 1. november. Søknad skal fremmes elektronisk.

Figur 1: Grønne sirkler = ulveskader (hhv. 9 stk. og 18 stk.), røde firkanter = ulveskader (merk at det er flere skader på hvert sted), grønne firkanter = gaupes skader (merk at det er flere skader på hvert sted), lilla firkant = kongeørnskade.

Normaltap

Erfaringsmessig minker de generelle normale tapsårsakene jo nærmere høyfjellet dyra beiter, og derfor benytter Fylkesmannen følgende satser for beregning av normaltap:

Normaltap i prosent	Sau	Lam
Ytre bygder (primært skogsbeiter)	3	7
Fjellskog (primært bjørkeskog)	2	4
Snaufjell	1,5	3

I områder hvor det er dokumentert eller sannsynliggjort at fredet rovvilt har gjort skader på sau, har miljøvernabdelingen lagt disse % -satsene til grunn ved fastsettelse av erstatningene.

Ved ulike mangler i besetningen økes normaltapprosenten etter følgende oppsett:

	Sau	Lam
Husdyrkontroll		+ 1%
Organisert beitebruk	+ 1%	+ 1%
Pulpanyre vaksine		+ 2 %
Snyltebehandling søye før beiteslipp	+ 0,5%	
Snyltebehandling lam før beiteslipp		+ 1% (+2% *)
Snyltebehandling etter innsett om høsten	+ 1%	+ 1%

**) Ved mangel på snyltebehandling av både søyer og lam økes normaltapet på lam med 2 prosent, da smittebelastningen på lam øker.*

Behandling av søknadene

Ved behandlingen av søknadene har vi lagt til grunn opplysninger gitt i søknaden, kunnskap om rovviltforekomst i området, samt opplysninger om rovvilt drepte dyr i besetningen og nærliggende områder. Fylkesmannen har også vurdert driftsforhold, eksempelvis omfang av tilsyn i sin søknadsbehandling.

- Dokumenterte og antatte skader av freda rovvilt dekkes i sin helhet, i tråd med forskriftens § 7.
- Ved usikre tilfeller knyttet til freda rovvilt utbetales det kun erstatning for det faktiske kadaver.
- Ved dokumenterte og antatte skader voldt av freda rovvilt erstattes inntil 100 % av tap ut over normaltap i gjeldende besetning og i nabobesetninger. I år er det påvist ulveskader i fire områder: Espelidområdet (Åseral), Mannflå (Marnardal), Kvinesheia (Kvinesdal) og Bergehei vest for Risnes (Sirdal). De fleste søkere med beiteområder mellom disse stedene søker om erstatning på grunn av ulv. Fra flere rapporteres det om unormal oppførsel og stor spredning i saueflokkene. Vi finner å kunne erstatte 25 % av tapet ut over normaltap i disse besetningene.

Søkerne skal gis individuell behandling, og etter forskriftens § 8 skal Fylkesmannen utøve skjønn ved vurdering av øvrige omstendigheter som tilsier tap voldt av freda rovvilt. Alle søkere har fått en skriftlig individuell vurdering i sitt tilsagns- eller avslagsbrev. I tabellen på neste side framgår søknadenes innhold og Fylkesmannens behandling av disse, fordelt på bufeeiers kommune.

Informasjonen presenteres også på våre nettsider <http://www.fylkesmannen.no/va>.

Tabell 1. Erstatningssøknader og behandlingsresultat i Vest-Agder 2015

Søkers bosteds-kommune	Antall søkere	Sluppet sau	Sluppet lam	Søkt sau	Søkt lam	Erstattet sau	Erstattet lam	Utbetalt, kroner
Audnedal	1	133	219	10	67	5	45	132343
Hægebostad	6	434	732	33	52	5	9	37598
Kvinesdal	8	801	1321	53	130	38	80	364386
Marnardal*	1	0	0	0	6	0	7	13171
Sirdal	1	86	138	10	20	3	5	26657
Songdalen	1	30	35	1	4	1	4	15013
Åseral	4	168	287	11	67	4	55	136787
Totalt	22	1652	2732	118	346	56	205	725955

* Sau og lam ikke sluppet på utmarksbeite.